

ljudstvo v njih z uspehom branilo proti Turkom, večkrat pa je našlo tudi smrt v plamenu goreče cerkve ali pod mečem sovražnikov.

Poleg tabrov, katerih razvaline nahajamo po mnogih krajih naše domovine, so bili še drugi spomeniki turške sile — kresovi.

Kresovi, ki so bili v starodavnih časih znamenja veselja in jih še dandanes v ta namen zažigamo, so bili za časa turških bojov za naše kraje značilna svarilna znamenja preteče nevarnosti. Kadar so plamteli na gorah, tedaj je naznanjal njih zubelj, da je Turek v deželi. Rabili so jih že ob prvih turških napadih. S časom pa so postala kresišča stalne stražnice, redno zastavljene s čuvarji, ki so morali ob preteči nevarnosti takoj dati znamenje prebivalstvu. Na določenih vrhovih je bilo nagromadenih več sto tovorov suhega lesa. Poleg gromade so stali nabasani možnarji. Ko je stražnik zagledal sovražne trume, je zažgal možnar in podkuril kres, ki je spravil pokonci vse prebivalstvo po okolici. Za prvim kresom se je za-

svetil drugi, tretji, in v par urah je vedela vsa dežela, da Turek zopet pleni po njej.

Po tristoletni hudi borbi je šele prenehala turška nevarnost ob avstrijski meji. Za Slovence ni bilo niti prej, niti pozneje tako usodne dobe, kakor je bila doba turških navalov. Bojevali so takrat krvav obupen boj za obstanek. Rane, ki jih je vsekali turški meč, pa se stoletja niso zacelile.

Kakor je »turška sila« s krvjo in solzami zapisana v povestnico slovenskega naroda, tako in še bolj je začrtana s krvavimi črkami v zgodovino drugih Jugoslovanov. Tamkaj so trajali boji še dalje kakor pri nas, več kot pet stoletij. Toda svetovna zgodovina je vendar tudi svetovna sodba. Turško nasilstvo je našlo strašno maščevanje pri Lozengradu, Kumanovem in Lüleh Burgasu. Polumeseč se nagiblje v zaton, balkanski narodi pa vstajajo iz petstoletnega mrtvila k novemu življenju. —

## ZARJA ZADNJEGA VEČERA.

Zložil Silvin Sardenko.

Nocoj, Raboni, divna je nocoj pomlad,  
Ti živa tajnost si v skrivnostni uri;  
ne more dan zapreti zlatih duri,  
odpreti noč ne more svojih tihih vrat.  
Poglej, kako kipi pšenična nežna kal,  
izvila se je komaj iz spomladnih tal!  
Zakaj drhti, ko stopaš mimo nje nocoj?  
Kako kipi na trti brst zeleni,  
ogrel je komaj žarek ga rumeni!  
Zakaj drhti, ko je korak začutil tvoj?

Molči Raboni. Dvanajsteri vsi molče.  
Le terebinte z oljkami slovesen  
pogovor šepetajo tajnoresen.  
Apostoli v bojazni sklanjajo glavé.  
Ah! ti šepeti tajni dušo ranijo:  
»Raboni! Kaj ne greš nocoj v Betanijo?«  
»Na Sion moram.«

Cedron, daj, zapri prehod!  
Ni treba. Že je Mojster stopil čezenj;  
na Sion žene večna ga ljubezen,  
učence sveti strah za njim. Prelep sprevod!

Na Sionu pripravljen praznji je obed.  
Kaj nisi rekel: Rad bi k mizi sedel,  
velikonočno jagnje z vami jedel?  
Zakaj nocoj tako zamišljen tvoj pogled?  
Ne gledaš nas in vendar mili tvoj obraz  
razkriva nam, da v srcu nosiš nas.

Ker je ljubil svoje —  
jih je ljubil do konca.  
Sv. Jan. XIII. I.

Zapojmo himno, Mojster! Glej, obed končan.  
Še ni? Pšenični kruh in kelih z vinom  
je nedotaknjen še pred božjim Sinom,  
dotáknila se ga je komaj sveta dlan.

V desnici kruh, na ustnih vzdih, pogled v nebo.  
O, ta pogled skrivnostno zmagoviti,  
še Stvarnika bi mogel v stvar vkleniti.  
In res! — Ta kruh — O Bog! —

In spet — »To moje je telo« —  
»To kelih moje je krvi« — Dovolj!

Več niti Bog ne more iz ljubezni zgolj.  
Ti solnce, ki storiš, da trta sok rodi,  
ki v živi cvet presnavljaš mrtvo grudo,  
vse tvoje delo nič! — On kruh je — káko čudo! —  
v telo — in vino v svojo izpremenil kri.

»Vzemite vsi!« Kako? Boga nevredna stvar.  
Daj angelom — in še si jih precenil.  
Pa nam to sveto hrano bi namenil,  
duhovno v sebe izpremenil nas? Nikar!  
O, bratje, vem, nad čudom vera ostrmi,  
a vedite, ljubezen združenja želi!  
Z Evharistijo se na Božje je srce  
ljubeče sklonil ljubljeni učenec,  
in mimo src je dveh kipel studenec  
ljubezni, ki se steka v večnosti morjé.